

fe

feminist eleştiri
d e r g i s i

2023.15.2

E-ISSN 1309-128X

BAŞLANGIÇ 2009 • **YAYIN ARALIĐI** YILDA 2 SAYI

feminist eleştiri
d e r g i s i

© 2023 • XV(II) • güz/fall

<http://federgi.ankara.edu.tr>

© 2023 • XV(II) • güz/fall

e-ISSN: 1309-128X • Başlangıç: 2009 • Yayımlanma Sıklığı: Yılda 2 Sayı

Fe Dergi: Feminist Eleştiri Ankara Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi'nin (KASAUM) uluslararası hakemli dergisidir, senede iki kez çıkar. Dergimiz İngilizce ve Türkçe olarak yayımlanmakta, her iki dilden de yazılar kabul etmektedir. Toplumsal cinsiyet konularıyla ilgilenen tüm bilim dallarına açıktır. Görsel malzemelerin yazılarla bütünleşmiş kullanımlarını desteklemektedir. Fe Dergi, akademik makaleler dışında saha notları, politik anlatılar, kişisel anlatılar ve kitap incelemelerine de yer vermektedir.

Editörler/Editors	<ul style="list-style-type: none"> • Elif Ekin Akşit, Ankara Üniversitesi, Emekli/Ankara University, Emeritus Professor • Ezgi Sarıtaş, Ankara Üniversitesi/Ankara University
Editör Yardımcıları/Assistants Editor	<ul style="list-style-type: none"> • Gülçin Özge Tan, Ankara Üniversitesi/Ankara University • Arife Hümeysra Hüsmen, Gaziantep Üniversitesi/Gaziantep University • Damla Nur Uygun, Ankara Üniversitesi/Ankara University
Yayın Kurulu/Editorial Board	<ul style="list-style-type: none"> • Eda Acara, Bakırçay Üniversitesi / Bakırçay University • Hilal Arslan, Hacettepe Üniversitesi / Hacettepe University • Akça Ataç, Çankaya Üniversitesi / Çankaya University • Reyhan Atasü, Hacettepe Üniversitesi / Hacettepe University • Neslihan Demirkol, Münster Üniversitesi / University of Münster • Esra Gedik, Bozok Üniversitesi / Bozok University • Çağla Ünlütürk Ulutaş, Pamukkale Üniversitesi / Pamukkale University
Danışma Kurulu/Advisory Board	<ul style="list-style-type: none"> • Aksu Bora, Hacettepe Üniversitesi, Emekli / Hacettepe University, Emeritus Professor • Alev Özkazanç, Ankara Üniversitesi, Emekli / Ankara University, Emeritus Professor • Emel Memiş, Ankara Üniversitesi / Ankara University • Elifhan Köse, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi / Karamanoğlu Mehmetbey University • İsenbike Togan, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Emekli / Middle East Technical University, Emeritus Professor • Serpil Sançar, Ankara Üniversitesi, Emekli / Ankara University, Emeritus Professor • Hülya Demirdirek, Kadın Çalışmaları Derneği / Association for Women's Studies • Ayça Kurtoğlu, Acıbadem Üniversitesi /Acıbadem University • Zehra Yılmaz, Van Yüzüncüyıl Üniversitesi / Van Yüzüncüyıl University • Ruken Öztürk, Ankara Üniversitesi / Ankara University
İngilizce Editörü/English Editor Sahibi-Sorumlu YİM/Owner and Executive Editor	<ul style="list-style-type: none"> • Neslihan Demirkol, Münster Üniversitesi/University of Münster • Ruken Öztürk, Ankara Üniversitesi/Ankara University
Adres/Address	Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi, Cebeci 06590 Ankara federgi.ankara.edu.tr http://federgi.ankara.edu.tr
Taranan İndeksler/Indexed by	ULAKBİM, TR Dizin, Proquest/Genderwatch EBSCO Publishing, DOAJ Açık Erişimli Dergiler Kataloğu
Yayın Tarihi/Publication Date	15 Aralık 2023

İçindekiler/Contents

5

Editörden/From the Editor...

Makaleler/Articles

Emek, Sınıf, Güçlenme

10

Aslı Şahankaya Adar
Saniye Dedeoğlu

Türkiye’de Kadın Kooperatiflerinin Kadınların
Güçlenmesine Etkisi / The Impact of Women’s
Cooperatives on Women’s Empowerment in Turkey

50

Aylin Çakıroğlu Çevik
Gülçin Con Wright

Hane İçi Karşılıksız Emeğin Zihinsel Yük Boyutu / The
Mental Load Dimension of Unpaid Household Labor

84

Nalan Mumcu

Kadın, İşçi, Genç: Kadın İşçilerin Hayat Hikâyelerinde
Gençlik Dönemi / Women, Worker, Young: Youth in the
Life Stories of Women Workers

Şiddetin Yüzleri

120

Emel Coşkun

Sınır Ötesi Evlilikler, “Ataerkiyle Pazarlık” ve Toplumsal
Cinsiyete Dayalı Şiddet: Türkiye’deki Kırgızistanlı
Kadınlar Örneği / Cross Border Marriages, “Bargaining
with Patriarchy” and Gender Based Violence: A Case of
Kyrgyz Women in Turkey

153

Hatice Çoban Keneş
Nihal Kocabay-Şener

İstanbul Sözleşmesi Tartışmalarında Açık Muhalefetten
Zemin Kaydırmaya Farklı Tutumlar: *Sabah* ve *Sözcü*
Örnekleri / Various Standpoints in the Istanbul
Convention Discussions, from Open Opposition to
shifting the Ground: Cases of *Sabah* and *Sözcü*

Mitler ve Tarih

198

Ebru Uğurel Özdemir

Demythologization of the Mythic Representation
of “Woman”: Critical Reimagining of the Archaic
Stories / Mitik Kadın Temsilinin Mitolojik Unsurlardan
Arındırılması: Antik Hikayelerin Eleştirel Bakış Açısıyla
Yeniden Tasavvur Edilmesi

224

Zeynep Devrim Gürsel
Çev. Halide Velioglu

Levha-i Sihat: Geç Osmanlı Dönemi İstanbul’unda Tıbbi
Bakımı Görselleştirmek

Opérateur
D. A. Kharadlouy

فاسم باناره ساکه قرص باشنده بزجه نسوز فادینک بطنی بارجرمن درم لینی بیبیلد فرج الرعم
 بطنی عملیانه بالاجرا رعم دا در نما بیلد بیقرار لدر فن صکره کی منکره شفا بوس

NICOLAS ANDRIOMENOS

ISTANBUL UNIVERSITY
 9668
 KUTUP...

Editörden...

fe dergi, emek ve sınıftan şiddete, mitlerden tarihe birbirinden zengin üç dosyayla on beşinci yılımızın ikinci sayısında okurlarla buluşuyor.

“Emek, Sınıf, Güçlenme” dosyamızda üç makale bulunuyor. “Türkiye’de Kadın Kooperatiflerinin Kadınların Güçlenmesine Etkisi” isimli makalelerinde, kadın kooperatiflerinin kadın güçlenmesine etkisini açıklamaya çalışan Aslı Şahankaya Adar ve Saniye Dedeoğlu ise nicel ve nitel veri toplama tekniklerinden faydalanarak yürüttükleri saha çalışmalarını, farklı güçlenme noktaları üstünden ayrıntılı bir şekilde analiz ediyor. Toplumsal cinsiyet eşitliği güçlenmesinin ve ekonomik güçlenmenin her zaman aynı doğrultuda çalışmayacağını kooperatifler üstünden örneklendiren yazarlar, kadın kooperatiflerine dair önemli bir tartışma yürütüyor. Aylin Çakıroğlu Çevik ve Gülçin Con Wright, “Hane İçi Karşılıksız Emegin Zihinsel Yük Boyutu” adlı makalelerinde hane içi emegin fiziksel boyutundan ziyade zihinsel boyutuna odaklanıyor. Hane içi sorumlulukların cinsiyetlendirilmiş yapısının zihinsel yüke de yansıdığını ortaya koyan makale, akademik çalışmalarda ve sosyal politikalarda hane içi karşılıksız emegin zihinsel yük boyutunun ele alınması hususunda bir başlangıç olmayı hedefliyor. Nalan Mumcu, “Kadın, İşçi, Genç: Kadın İşçilerin Hayat Hikâyelerinde Gençlik Dönemi” başlıklı makalesinde Çerkezköy’de, bir sanayi kentinde yaşayan yirmi beş işçi kadınının yaş, sınıf ve toplumsal cinsiyetin kesişimselliğinde

şekillenen gençlik anlatılarını dinliyor. Mumcu, kadınların hayat anlatıları yoluyla, ev ile iş yeri, ev içi emek ile ücretli emek, aile ile arkadaşlık arasındaki ayrımları ve tüm bunları çerçeveleyen kamusal ile özel ayrımını sorguluyor.

“Şiddetin Yüzleri” dosyamızın ilk yazısı olan “Sınır Ötesi Evlilikler, ‘Ataerkiyle Pazarlık’ ve Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddet: Türkiye’deki Kırgızistanlı Kadınlar Örneği” makalesinde Emel Coşkun, sınır ötesi evliliklere odaklanarak Kırgızistanlı göçmen kadınların evlilik içindeki konumlarını inceliyor. Coşkun, yaptığı derinlemesine görüşmelerle, Kırgız göçmen kadınlarının Türkiye’de gerçekleştirdikleri evliliklere birinci elden tanıklık sağlarken, bu evliliklerde kadınların "ataerkiyle pazarlık" ettiklerini ortaya koyuyor. Hatice Çoban Keneş ve Nihal Kocabay-Şener, “İstanbul Sözleşmesi Tartışmalarında Açık Muhalefetten Zemin Kaydırmaya Farklı Tutumlar: Sabah ve Sözcü Örnekleri” isimli makalelerinde, iki farklı ideolojik konumda bulunan Sözcü ve Sabah gazetelerinin İstanbul Sözleşmesi’nden çekilme sürecindeki haberlerini analiz ederek, sözleşmeye dair gazetelerin tutumunun iktidar yandaşlığı ve karşıtlığı üzerinden ilerlediğini; bu yüzden de her iki gazetenin de hakim cinsiyet rejim izlediğini sürdürdüklerini, çeşitli örneklerle birlikte karşılaştırmalı olarak iddia ediyor.

“Mitler ve Tarih” dosyamızda Ebru Uğurel Özdemiş "Demythologization of the Mythic Representation of Women" makalesinde Iphigenia, Clytemnestra, Psyche, Persephone, Galatea, Helen gibi kadın mitoloji karakterlerin hikayelerini Helen Cixous'la diyalog halinde gözden geçirip yeniden düşünüyor. Zeynep Devrim Gürsel'in yazıp Halide Velioglu'nun Türkçeye çevirdiği “Levha-i Sıhhat: Geç Osmanlı Dönemi İstanbul’unda Tıbbi Bakımı Görselleştirmek” makalesi, 1890lı yılların başında Haseki Nisa Hastanesi’nde tedavi edilmiş yedi kadının portrelerini içeren bir fotoğraf albümünde altı çizilen iyileşmekte olan yara izleri vesilesiyle geç Osmanlı döneminde bakım ve sağlığın gözle görülür bir şekilde temsilinin hem hastalar hem doktorlar hem de hükümdar için etkilerini sorguluyor.

